

Дзвінскі ўзгорак

Кроч на свой родны,
дзвінскі ўзгорак,
каб глядзець у будучую сінь

ГРАМАДСКА-ПАЛІТЫЧНАЯ ГАЗЕТА ВІЦЕБСКАГА РАЁНА, №16 (85)
КАСТРЫЧНІК 2018 ГОДА

ПА ПРАВУ ПАМЯЦІ

ПРАВЕДНІКІ НАРОДАЎ СЬВЕТУ

4 снежня 2017 году на падставе пададзеных сьведчаньняў вырашана ганараваць Назара і Ганну Кузьміных, а таксама іх дзяцей Аксану і Фёдара, якія ў гады фашысцкай акупацыі рызыкавалі сваім жыцьцём дзеля выратаваньня перасьледаваных габрэяў, годнасьцю Праведнікаў сьвету.

Падчас імпрэзы памяці, прысьвечанай 75-й гадавіне зьнішчэньня Менскага гета, двум беларусам былі ўручаныя мэдалі Праведнікаў народаў сьвету. Адзін зь іх — віцэблянін Вадзім Кузьмін. Ён атрымаў ганаровы мэдаль як унук і пляменьнік Праведнікаў сьвету — Назара, Ганны, Аксаны і Фёдара Кузьміных, якіх, на жаль, ужо няма сярод жывых... Вечарына памяці адбылася ў Менску 22 кастрычніка. Ганаровыя граматы і мэдалі сваякам Праведнікаў сьвету ўручыла міністарка іміграцыі і інтэграцыі Ізраілю Софа Ландвэр. Апроч Кузьміна, мэдаль Праведніка атрымала праўнучка каталіцкага сьвятара Стэфана Кучынскага Ірына.

Па вяртаньні ў Віцебск падпалкоўнік запасу Вадзім Кузьмін падзяліўся зь «Віцебскай вясной» уражаньнямі і эмоцыямі з імпрэзы, паказаў мэдаль і ганаровую грамату.

«Гэтым сысьвярджаецца, што на паседжаньні камісіі аб наданьні

годнасьці Праведніка народаў сьвету, створанай прынацыянальным інстытуце памяці катастрофы і гераізму Яд-Вашэм, ад 4 снежня 2017 году на падставе пададзеных сьведчаньняў вырашана ганараваць Назара і Ганну Кузьміных, а таксама іх дзяцей Аксану і Фёдара, якія ў гады фашысцкай акупацыі рызыкавалі сваім жыцьцём дзеля выратаваньня перасьледаваных габрэяў, годнасьцю Праведнікаў сьвету і ўзнагародзіць мэдалём Праведніка народаў сьвету. Іх імёны будуць высечаныя на Сыяне гонару на Прысадзе праведнікаў Яд-Вашэм», — такі тэкст граматы (на іўрыце і рускай мове).

У 1942 годзе сям'я Кузьміных, якая жыла тады ў вёсцы Машкіна пад Заронавам, выратавала ад лютай сьмерці габрэйскага хлопчыка Лёву Варабейчыка. Гісторыю гэтага збаўленьня мы расказвалі ў матэрыяле «Уганараваныя пасьмяротна...»

«Калі ўручалі гэты мэдаль, усярэдзіне

аж перавярнулася ўсё, родных сваіх успомніў, Лёву Варабейчыка, зь якім сябравалі ўсё жыцьцё. Сын ягоны Ігар зараз у Нямеччыне, абяцаў прыехаць на імпрэзу, але, на жаль, не атрымалася. І калі вядоўцы расказвалі, як ратавалі Лёву, як ён бег... мне цяжка перадаць тыя пачуцьці, якія ў той момант апанавалі мяне. І горыч, і пачуцьцё гонару... шмат чаго», — дзеліцца Вадзім Кузьмін.

«Ведаеце, мае дзед і бабуля, уся сям'я, зрабілі ў тыя жahlівыя часы тое, што і павінны былі зрабіць, — выратавалі гэтага хлопчыка, рызыкаваўшы жыцьцём. І не хацелі за гэта ні ўзнагарод, нічога — проста выканалі свой чалавечы абавязак», — дадае ўнук Праведнікаў сьвету.

Вадзім Кузьмін прызнаецца, што быў моцна ўражаны арганізацыяй урачыстасьцяў да 75-й гадавіны ліквідацыі Менскага гета. На імпрэзе 22 кастрычніка ў дзяржфілярмоніі прысутнічалі прадстаўнікі габрэйскай грамады з розных краін сьвету, таксама — былыя вязьні лягераў сьмерці.

«Падыходзілі да мяне, проста каб паціснуць руку. Прадстаўнікі амбасады таксама падыходзілі. Было бачна, што гэта вельмі важна для іх, вельмі важна!

І асноўная думка ўсіх прамоваў была такая: „Габрэі, памятайце, гэта не павінна паўтарыцца!“ І я ўпэўнены, што яны больш такога не дапусьцяць — касьцямі лягуць», — кажа Вадзім Кузьмін.

Гаворыць, што стаўленьне габрэяў да сваёй памяці моцна кантрастуе з тым, што мы бачым у Беларусі і, у прыватнасьці, у Віцебску. Узгадвае занядбаны стан пахаваньняў на месцы лягеру «5 полк» і адсутнасьць якога-кольвечы мэмарыялу на месцы Віцебскага гета каля былога клюбу мэталістаў.

«Я заўсёды кажу: ты сам расстаўляеш прыярытэты і вырашаеш, купіць лядоўню для сям'і альбо скрыню гарэлкі. Нічога не хачу сказаць, але ў нас ставяць помнікі „залатой рыбцы“, рэчцы Лучосе, гіганту Махнову, валёнкам і чорт яго ведае каму яшчэ. Можа, гэта і прыгожа. Але ж там, на тэрыторыі былога гета, зямля набрынялая крывёю! І нічога няма! Вось такіх прыярытэтаў я не разумею. Упэўнены, што габрэі б ня ставілі помнік Махнову...» — гаворыць унук Праведнікаў сьвету Вадзім Кузьмін.

Нагадаем, у Віцебскім гета падчас акупацыі загінула каля 20 тыс. габрэяў.

**Зьміцер Міраш
Віцебская Вясна**

МАРАТОРЫЙ НА СЬМЕРЦЬ

СУДЗЬДЗІ АДРЭАГАВАЛІ ДЗІЎНА

Павал Левінаў прасіў судзьдзяў не выносіць сьмяротных прысудаў і вось што атрымаў у адказ

Напярэдадні Сусьветнага дня супраць сьмяротнага пакараньня праваабаронца Павал Левінаў накіраваў быў ліст да судзьдзяў судовай калегіі па крымінальных справах Віцебскага аблсуду – прасіў прыпыніць вынясенне сьмяротных прысудаў і зьмяніць яго іншымі відамі пакараньня. Судзьдзі адрэагавалі на просьбу вельмі дзіўна...

У адказе на ліст першы намесьнік старшыні Віцебскага абласнога суду Анатоль Фаменка апэлюе артыкуламі Канстытуцыі РБ і Кодэксу аб судоўніцтве і статусе судзьдзяў, згодна з якімі «судзьдзі пры ажыццяўленьні правасудзьдзя – незалежныя і падпарадкоўваюцца толькі закону».

«Просьбы, выказаныя ў звароце, не заснаваныя на палажэньнях названых прававых нормаў, таму задавальненьню не падлягаюць», – адказаў Левінаву судзьдзя.

«Для мяне гэты адказ зусім няўцямны. Таму што я пісаў пра Фаму, а Фаменка мне – пра Ярому. Я ж прасіў судзьдзяў праявіць разважлівасьць і гуманізм ды адмовіцца ад вынясення сьмяротных выракаў, бо ў заканадаўстве маюцца альтэрнатыўныя меры пакараньня. А на гэтам неадказваюць, што судзьдзі, маўляў, незалежныя і падпарадкоўваюцца адно закону. Што да чаго?.. Я ж не прасіў іх парушаць закон. Наадварот!» – абурэецца Павал Левінаў.

«Ведаеце, у тых артыкулах Крымінальнага кодэксу, дзе прадугледжаная такая мера, як

сьмяротная кара, прапісаныя таксама альтэрнатыўныя меры. І якую меру выбраць, залежыць найперш ад волі судзьдзі. То бок менавіта судзьдзя, па сваёй волі і кіруючыся законам, мае магчымасьць пазьбегнуць вынясення сьмяротнага прысуду. І ў сваім лісьце я адзначаў, што ня судзьдзі давалі жыцьцё чалавеку, і таму яны ня маюць права пазбаўляць яго гэтага жыцьця», – тлумачыць праваабаронца.

Дарэчы, у адказе з абласнога суду гаворыцца, што інфармацыя, пададзеная ў звароце Левінава, «узятая пад увагу».

«Так, узялі пад увагу. І што далей?.. Гэты адказ выразна даў зразумець, што судзьдзі Віцебскага абласнога суду не зьбіраюцца праяўляць гуманізм пры вынясенні прысуду і маюць намер і надалей, як будзе нагода, выносіць сьмяротныя прысуды. Што, мяркую, недапушчальна», – падсумаваў Павал Левінаў.

6 кастрычніка ўступіў у сілу чарговы сьмяротны вырак, які 22 верасьня 2017 году вынеслі судзьдзі Віцебскага абласнога суду.

«Страшна ўсьведамляць, што ты жывеш сярод людзей, якія выносяць сьмяротныя прысуды і прыводзяць іх у выкананьне!» – пісаў Левінаў у звароце да віцебскіх судзьдзяў.

Нагадаем, 5 кастрычніка ў віцебскім «Бітлз-клубе» ў межах «Тыдня супраць сьмяротнага пакараньня» прайшоў фэст «Рок за жыцьцё».

Зьміцер Міраш

ГРАМАДЗКАЯ ІНІЦЫЯТЫВА

БАНЕРЫ Ў ЯНАВІЧАХ

Паэтычныя радкі з верша беларускага класіка Рыгора Барадуліна цяпер упрыгожваюць гарадскі пасёлак Янавічы.

«Трэба дома бываць часцей...». Гэтыя паэтычныя радкі з верша беларускага класіка Рыгора Барадуліна цяпер упрыгожваюць гарадскі пасёлак Янавічы.

Чытайце сайт

Віцебскага раёна:

<http://vicebskreg.by>

Аздабленне банерамі слупоў ля дарогі па вуліцы Віцебскай — справа сям'і Ізобавых. Як адзначае старшыня Янавіцкага сельвыканкама Аляксандр Ізобаў, цікавая ідэя выкарыстаць урывак са знаёмага ўсім верша для незвычайнага добраўпарадкаваньня населенага пункта з'явілася ў яго жонкі Ірыны Міхайлаўны, дырэктара Янавіцкай сярэдняй школы, якая раней выкладала беларускую мову і літаратуру. Рэалізаваць жа задуманае дапамог іх сын Уладзіслаў. Ён зараз вучыцца ў Мінскім тэхналагічным універсітэце на аддзяленьні «Выдавецкая справа». Студэнт самастойна распрацаваў дызайн кожнага з чатырох банераў памерам 1,5 на 1,8 метра.

— Бачылі б вы вочы мясцовых жыхароў у той дзень, калі на слупах адзін за адным пачалі з'яўляцца яркія банеры, — расказвае Аляксандр Аляксандравіч. — Спачатку ўсе вельмі здзіўляліся, а пасля

з задавальненьнем выказвалі шчырыя словы падзякі. Верш Барадуліна «Трэба дома бываць часцей» выбралі на сямейнай нарадзе невыпадкава. Нам падалося, што менавіта гэтыя радкі лепш за іншыя могуць закрануць душу кожнага чалавека, нагадаць: неабходна як мага часцей наведвацца на сваю малую радзіму, нават калі бацькоў ужо няма ў жывых, даглядаць іх сядзібу, каб не была яна ў запустэчцы, прыбіраць магілы родных і ўвогуле рабіць штосьці карыснае для вёсачкі, у якой нарадзіўся. Гэта не так і цяжка, як можа падацца на першы погляд. Галоўнае — жаданне і неабыхавасць.

Дарэчы, гарадскі пасёлак Янавічы, які значна змяніўся ў лепшы бок пасля таго, як у ім прайшоў у 2017 годзе раённы фестываль-ярмарка «Дажынкi», і зараз не перастае здзіўляць сваім добраўпарадкаваньнем месцічаў і тых, хто бывае тут праездом. Акрамя банераў, ля якіх кожны з мінакоў імкнецца зрабіць сэлфі на памяць, увагу прыцягвае і незвычайная матрошка, зробленая з пакрышак.

У старшыні сельвыканкама яшчэ шмат цікавых ідэй і задумак па добраўпарадкаваньні. Усе яны будуць рэалізаваны ўжо наступным летам. А пакуль Аляксандр Ізобаў заклікае ўсіх мясцовых жыхароў і выхадцаў з гэтага гарадскога пасёлка задумацца, што кожны з іх можа зрабіць, каб Янавічы сталі яшчэ больш прыгожымі і ўтульнымі.

**Святлана Любачка
«Віцьбічы»**

ПРАВЫ АСОБЫ

ЗМАГАНЬНЕ ЗА СПРАВДЛІВАСЬЦЬ

Былы прадпрымальнік Андрэй Відарэнка летась у выніку дарожна-транспартнага здарэння на тэрыторыі Украіны стаў інвалідам. Сем месяцаў доўжылася лекаваньне і рэабілітацыя, але ў атрыманы кампэнсацыі па лістках непрацаздольнасьці Фонд сацыяльнай абароны насельніцтва (ФСАН) пацярпела адмову.

6 лістапада 2017 году Андрэй Відарэнка з жонкай на ўласнай машыне вяртаўся з кіеўскага аэрапорту Барыспаль у родны Віцебск. За чатырнаццаць кілямэтраў ад украінскай сталіцы трапіў у аўтакатастрофу: ягоны легкавік зьбіла грузавая машына. У выніку аварыі віцябчук атрымаў шматлікія цялесныя пашкоджанні, пераломы і ў непрытомным стане быў дастаўлены ў шпіталь гораду Барыспаль. Там яму зрабілі першую аперцыю.

Праз восем дзён пацярпелага прывезьлі ў Віцебскую абласную лякарню. Лекаваньне цягнулася тры месяцы, пасля чаго чатыры месяцы доўжыўся курс рэабілітацыі. Агулам папраўка заняла сем месяцаў. Калі лісток непрацаздольнасьці закрылі, паўстала пытаньне аплаты бальнічных за ўвесь пэрыяд тэрапіі.

Да хваробы бацька шматдзетнай сям'і (трое дзяцей) працаваў індывідуальным прадпрымальнікам. Ён рэгулярна сплачваў страхавыя ўнёскі ў ФСАН ды ўсе прадугледжаныя падаткі, таму й разлічваў на выплату па бюлетэнях у поўным аб'ёме.

Калі Андрэй Відарэнка зьвярнуўся да інспэктаркі ФСАН Кастрычніцкага раёну Віцебску, тая падлічыла, што яму павінны выплаціць 16 тысяч беларускіх рублёў, і запатрабавала дакумэнты, якія б праясьнялі абставіны, пры якіх грамадзянін атрымаў траўму. Пацярпелы

перадаў ёй схему дарожна-транспартнага здарэння ды фотаздымкі размяшчэння транспартных сродкаў пасля аварыі, але гэтага аказалася замала.

Толькі празь месяц спадару Відарэнку патэлефанавала начальніца Кастрычніцкага аддзелу ФСАН і паведаміла, што яму ня могуць аплаціць бальнічны, паколькі ні СК Беларусі, ні іншыя афіцыйныя арганізацыі, у якія былі дасланыя запыты, ня маюць дакумэнтаў, якія б засьведчылі яго невінаватасць падчас атрымання траўмаў.

— Я абурыўся, бо ФСАН ня мае і сьведчаньняў маёй вінаватасці. Якім чынам я магу быць вінаватым, калі ўвесь быў пераламаны? У адказ чыноўніца працягвала мне дакумэнт, які тлумачыў, што дапамога па непрацаздольнасьці можа быць выплачаная толькі тады, калі траўма атрыманая ня ў выпадку злачыннага дзеяньня з майго боку. Я здзіўўся, бо што дае ім падставы думаць, што я замешаны ў нейкім злачынстве?

Нейкі час я пачакаў, а затым напісаў афіцыйную скаргу ў абласное аддзяленьне ФСАН. Адказ прыйшоў двухсэнсоўны, з шматлікімі адсылкамі да заканадаўчых актаў, на падставе якіх мне не аплачваецца бюлетэнь. Я правэраў усе спасылкі, пералічаныя чыноўнікамі, і пабачыў дзіўную рэч: у сваім адказе абласная структура ФСАН вытлумачыла

афіцыйны закон, кіруючыся выключна сваім ўласным меркаваньнем.

Каб давесці сваю невінаватасць, віцябчуку разам з жонкай давялося на дзесяць дзён паехаць у Кіеў і праз суд дамагацца доказу адсутнасьці яго віны. Пасьля звароту да ўкраінскага адваката справу ўдалося зрушыць зь мёртвага пункту. Праз тыдзень паўтара пасля таго, як сужэнцы вярнуліся ў Беларусь, той даслаў дакумэнт, які ўтрымліваў доказы адсутнасьці злачыннага дзеяньня з боку пацярпелага падчас атрымання траўмы.

Аднак на гэтым пацярпелы вырашыў не спыняцца. Свае правы Андрэй Відарэнка намераны адстойваць праз суд. Зьбіраецца запатрабаваць ён і маральную кампэнсацыю.

— Я кмне растлумачылі юрысты, толькі праз суд я магу вярнуць змарнаваныя сродкі. Законы ў нашай краіне добрыя, але многіх, і мяне ў тым ліку, хвалюе, як яны выконваюцца на месцах. За той час, што я дамагаўся справядлівасьці, сустрэўся зь людзьмі, якія таксама пацярпелі ад самавольства чыноўнікаў. Я бачу, што гэта вялікая праблема для законапалухмяных людзей, якіх насуперак заканадаўству вымушаюць даказваць сваю невінаватасць. Для мяне гэта барацьба за справядлівасьць, гонар і годнасьць. Мяне, як грамадзяніна, як мужчыну, паставілі ў прыніжаны стан, калі я вымушаны выступаць у ролі нейкага просьбіта. І гэта пры тым, што я працаваў, рэгулярна аплачваў усе неабходныя падаткі, унёскі ды наогул зьяўляюся законапалухмянай асобай, — кажа Андрэй Відарэнка.

Ян Сведка

АРМЕЙСКІЯ БУДНІ

ВИТЕБСКИЕ ДЕСАНТНИКИ ПЕРВЫЕ

Совсем недавно группа миротворцев вернулась с золотом с престижных соревнований среди пеших патрулей Cambrian Patrol, которые проходили в Великобритании.

Наш корреспондент поговорил с командиром миротворческой роты 103 й отдельной гвардейской воздушно-десантной бригады гвардии майором Сергеем Пигасом.

— Расскажите, что представляли из себя соревнования? Насколько они сложные?

— Они являются одними из самых известных международных военных состязаний, которые организуются и проводятся на базе 160 й пехотной бригады Вооруженных Сил Великобритании. Они проходят на фоне тактической обстановки с применением групп подыгрыша. Помимо того что группе из восьми человек необходимо преодолеть более шестидесяти километров по пересеченной местности, также предстояло попутно выполнить сложные тактические задачи. На все про все — сорок восемь часов и ни минуты больше. О том, насколько это сложное состязание, могут сказать цифры:

треть команд, принимавших участие в Cambrian Patrol, а их было 137 из 38 стран мира, не дошли до финиша. Cambrian Patrol чем-то напоминает наши «скачки» (соревнования на лучшую группу специального назначения Вооруженных Сил. — Авт.), но это немного другой уровень, и там своя специфика.

— Вы знали заранее, что вас будет ожидать в Уэльсе? Как проходила подготовка к столь серьезному испытанию?

— Времени на подготовку у нас было немного. О том, что будем принимать участие в состязаниях, мы узнали в январе. В апреле определились с составом группы, и только в конце июня начались полноценные тренировки. При этом никто не отменял повседневных служебных обязанностей. Тем не менее несколько дней в неделю нам удавалось тренироваться в полном составе.

Что касается программы соревнований, то как таковой ее не было, так как каждый год вносятся изменения. В

объединенной инструкции по принятию участия в Cambrian Patrol, которую нам прислали, указывалось лишь, что пригодятся навыки ведения боевых действий. А это, сами понимаете, очень широкий спектр мероприятий. О том, какие конкретные элементы будут в ходе прохождения маршрута, никто не знал. Но были уверены, что в обязательном порядке последует переправа реки, ориентирование на местности, разведка и поиск цели, действия на зараженных участках местности.

На соревнованиях мы расспрашивали у организаторов все до мелочей. Нам посоветовали забыть о том, что это соревнования. Просто проходить маршрут, выполнять задачи, словно мы находимся в реальной боевой обстановке. Таки поступили. За сорок восемь часов группа ни на минуту не теряла контроль, всегда была бдительной и собранной.

— А не было ли проблем в плане общения с коллегами, организаторами состязаний?

— Формат соревнований подразумевал использование исключительно английского языка. Даже постановка задач внутри группы осуществлялась

только на английском, не говоря уже об описании обозначений на макете карты, написании рапортов, докладов и прочее. И на это, кстати, обращали внимание судьи соревнований. В этом я за своих подчиненных был спокоен. Не скажу, что хвастаюсь, но изучению языку нас уделяется особое внимание. Так, наши военнослужащие в рамках изучения основ миротворческой деятельности обязательно проходят 250 часовой курс английского языка, а если есть желание, то направляем их в Военную академию на 500 часовые курсы. Также есть возможность изучать язык и за рубежом.

— Что думаете о судействе соревнований, насколько объективно судьи оценивали действия военнослужащих?

— В этом плане все было очень жестко. Любая мелочь могла повлиять на результат. Нас об этом предупредили сразу. Агенты, расставленные на маршруте, всесторонне оценивали действия группы. Вплоть до того, как она вела себя после выполнения задачи: проверил ли командир группы наличие снаряжения у подчиненных, расход боеприпасов, наличие раненых

и прочее. А еще нам очень запомнилось, что перед отправлением на маршрут группе выдали специальные пакеты для мусора. Да-да, вы не ослышались! Не дай бог кто-то выбросит этикетки от сухпая. По возвращении назначенный человек даже проверил у нас те самые пакеты, чтобы они не были пустыми.

«Ваяр»

АБ'ЯВА

Каб атрымліваць кожны нумар газеты «Дзвінскі ўзгорак» паведаміце рэдакцыі аб гэтым. Калі не жадаеце атрымліваць газету, то патэдафануйце. Калі парушаны вашы правы спажываца, працаўніка, то даем эфектыўныя парады па абароне права і пошуку бясплатных юрыстаў. Звяртайцеся на адрас газеты «Дзвінскі ўзгорак».

Наша газета стала размяшчацца на партале <http://kamunikat.org>, дзе зацікаўлены грамадзяне могуць яе спамаваць яшчэ да з'яўлення газеты на паперы.

ЗДАРЭННЕ

НА СОРЕВНОВАНИЯХ В ТУЛОВО

На автосоревнованиях под Витебском гонщик сбил судей.

21 октября во время проведения республиканского соревнования на Кубок Республики Беларусь по автомобильному кроссу на трассе в Тулово под Витебском произошел наезд автомобилем багги на судей соревнования. Происшествие случилось на закруглении трассы.

По предварительной информации, водитель не справился с управлением и допустил заезд автомобиля на возвышение, где находились судьи, сообщается на сайте УВД Витебского облисполкома.

На месте происшествия работает следственно-оперативная группа. Двое пострадавших с переломами различной степени тяжести доставлены в медучреждения.

Вскоре в социальных сетях появилась видеозапись произошедшего.

Спортивное мероприятие проводилось в соответствии с распоряжением облисполкома

о проведении соревнований по автомобильному кроссу. Организатором является Витебская областная организационная структура республиканского государственно-общественного объединения «ДОСААФ». В ходе проверки будут назначены необходимые экспертизы, а также дана правовая оценка событию.

Как сообщает ОНТ, соревнования, рассчитанные на двадня, были остановлены. Двое мужчин госпитализированы. У одного — тяжелая травма (по сообщениям в соцсетях, позвоночника), повреждения другого оценивают как средние. Известно, что за рулем спортивного багги был гонщик из России. Он дает показания. В ДОСААФ Витебской области, которое организовало заезды, подчеркнули, что подобный случай произошел впервые за 30 лет проведения гонок в Тулово.

onliner.by

ТАКОЕ ЖЫЦЦЁ

КАК ПРОЕХАТЬ?

Витебской бройлерной фабрике отдали участок дороги, она поставила шлагбаум.

Шлагбаум закрыл путь жителям двух деревень — Тригубцы и Сущево. Путь открыт теперь только для велосипедистов и пешеходов. Предприятие перевело отрезок дороги себе на баланс, мотивируя это тем, что любые машины, которые ездят мимо его цехов, небезопасны с точки зрения санитарных норм.

Жители Тригубцев и Сущево

требуют открыть проезд для машин и главное — для автолавки, которая теперь вынуждена делать круг в 12 километров.

Чтобы закрытие дороги не обернулось конфликтом, решение вопроса «что делать?» передали под контроль местных властей. Но и здесь пока, судя по всему, не знают ответа.

Tut.by

НАША МАДЭЛЬ

ДЫСЦЫПЛІНА ПАСЛУХМЯНАСЦІ ПА-БЕЛАРУСКУ

У рамках «беларускай мадэлі эканамічнага развіцця» толькі ад паслухмяных выканаўцаў і можа быць карысць, інакш мадэль пойдзе ў разнос. А стабільнасць, якая разумеецца як нязменнасць, — гэта наша ўсё. Таму актыўныя, самастойныя людзі ёй проціпаказаныя.

На досвітку беларускай незалежнасці адна з недзяржаўных газет апублікавала выдатную па лаканічнасці карыкатуру. Намаляваны быў рэмень з напісанымі на ім трыма Ленінскімі словамі: «Вучыцца, вучыцца, вучыцца».

Мінула чвэрць стагоддзя. Сваёй актуальнасці карыкатура не страціла, пра што і абвясціў адзінапалітык (АП) 5 кастрычніка на палігоне ў Івацэвіцкім раёне падчас агляду ўзораў айчынай зброі і тэхнікі. Цытую: «Трэба зыходзіць з той сітуацыі, якая ў нас складаецца. Добры рэмень часам таксама карысны для дзіцяці».

Два кароткіх сказы, але колькі яны спараджаюць

пытанняў! Па-першае, пра якую сітуацыю ідзе гаворка? Хаос пачатку 1990-х гадоў даўно пераадолены. Бандыцкая прыватызацыя спыненая. Усе мы — нашчадкі бацькоў і дзядоў, якія ўзнялі над Рэйхстагам сцяг перамогі. «Беларуская мадэль эканамічнага развіцця», як і дзяржаўная ідэалогія, аснову якой складае патрыятызм, сталі рэальнасцю. Кожны чытач «Новага Часу» здольны працягнуць спіс дасягненняў.

Па-другое, што трэба разумець пад «добрым рэменем»? Як простаму чалавеку, не надзеленаму, як АП, ад прыроды «інтуіцыяй, харызмай, сілай характару, умением вылучыць галоўнае і здольнасцю прыняць аптымальнае рашэнне ў

складаных абставінах», адрозніць добры рэмень ад дрэннага? (Пэралік станоўчых характарыстык АП я запазычыў у акадэміка Анатоля Рубінава).

Зразумела, у адпаведнасці з законам «Аб зваротах грамадзян і юрыдычных асобаў», можна звярнуцца па парадку непасрэдна да АП або хаця б да кіраўніка раённай адміністрацыі. Але калі мне памяць не здраджвае, галоўная характарыстыка нашага часу — хуткасць, а па законе ў чыноўнікаў ёсць месяц на падрыхтоўку адказу. Але за месяц актуальнасць пакарання можа быць страчаная, а гэта негатыўна адаб'еца на тым, што АП назваў «карысцю для дзіцяці».

Здавалася б, наяўнасць адпаведнага закона вырашыла б праблему. Такую задачу і ставілі перад сабой аўтары канцэпцыі закона супраць хатняга гвалту. Але ж «усё ў законах не прапішаш». Аднак не варта адчайвацца. У народа, які так і не здолеў завяршыць пераход ад традыцыйнай эпохі да мадэрну, на гэты выпадак ёсць справядлівасць, якая «вышэй за закон заўсёды, калі на тое пайшло».

Правяршэнства справядлівасці над законам шмат чаго цікавага могуць распавесці кандыдаты ў прэзідэнты, якіх у Беларусі рэгулярна збіваюць падчас выбарчых кампаній. Але гэта тэма для асобнай гаворкі...

Вернемся да карысці лупцоўкі. Вось як яе апісаў сам АП: «Віктар, як старэйшы, часта атрымліваў ад мяне. Сярэдні, Дзіма, ужо бачыў, як Віцю трапляла, і роўненька стаяў побач».

Вось якое, аказваецца, простае тлумачэнне! Карысць

— у паслухмянасці! У рамках «беларускай мадэлі эканамічнага развіцця» толькі ад паслухмяных выканаўцаў і можа быць карысць, інакш мадэль пойдзе ў разнос. А стабільнасць, якая разумеецца як нязменнасць, — гэта наша ўсё. Таму актыўныя, самастойныя людзі ёй проціпаказаныя.

Якія пагрозы хавае для аўтарытарнай улады «непоротое паколение», добра вядома з гісторыі Расійскай імперыі. У 1762 годзе Пётр III падпісаў указ аб «Вольнасці дваранства», які, у прыватнасці, забараняў лупцаваць дваран пугамі, што запусціла працэс фарміравання людзей з асабістай годнасцю. І пайшло, і паехала. Ну як тут ні працываць правадыра сусветнага пралетарыату: «Дзекабрысты абудзілі Герцэна. Герцэн разгарнуў рэвалюцыйную агітацыю. Яе падхапілі, пашырылі, умацавалі, загартавалі рэвалюцыянеры-разначынцы, пачынаючы ад Чарнышэўскага і заканчваючы героямі "Народнай Волі"»...

Паводле «бразільскай сістэмы»

Але заходні герой-адзіночка не самотны. На яго баку — універсальны закон, які і надае яму сілы. У гэтым прыныповае адрозненне не нашага закона ад нашага. Апошні заўсёды на баку дзяржавы. Таму барацьба са злом у нас была, ёсць і будзе функцыяй начальства, а не прыватных асобаў. Максімум, што ім дазволена — сігналаваць, г.зн. у адпаведнасці з законам «Аб зваротах грамадзян і юрыдычных асобаў» падаваць скаргі.

Культуры падзяляюцца на рэпрэсіўныя і на культуры заахвочвання. Зразумела, што ў рэальным жыцці ні тая, ні другая

ў чыстым выглядзе не існуюць. Аднак, як правіла, нейкая з іх пераважае.

У гэтай сувязі цікавы прыклад, які прывёў у газеце «Ведамасці» эканаміст Максім Буеў: «У 47-м выпуску дзіцячага гумарыстычнага кіначасопіса «Ералаш» футбольнага брамніка трэніруюць паводле «бразільскай сістэмы». Сутнасць яе палягае ў тым, што за спіной галкіпера знаходзіцца вітрына цырульні: любы прапушчаны мяч павернецца пабітым акном. Такі сцэнар — алегорыя сістэмы, у якой страх з'яўляецца галоўным матыватарам прагрэсу».

Уладальнік доктарскай ступені, атрыманай у Оксфардзе, Буеў тлумачыць, што ў складаных сістэмах памылкі непазбежныя, таму такі спосаб матывацыі з'яўляецца ад пачатку памылковым. Тым не менш, у «беларускай мадэлі» ён з'яўляецца базавым. Прыгадаем візіт АП у Воршу і аргвысновы, якія ён справакаваў.

Але, насуперак міфалогіі, рэпрэсіўная культура падтрымліваецца і перадаецца не столькі праз суб'ектаў, колькі праз аб'екты рэпрэсій. Таму спасылкі АП на вынікі рэфэрэндуму, згодна з якімі Беларусь з'яўляецца адзінай дзяржавай у Еўропе, якая прымяняе смяротнае пакаранне, не пазбаўленыя падставаў.

Пры гэтым першы радок нацыянальнага гімна («Мы беларусы — мірныя людзі») нікога не павінен удзіць у зман. «Миру — мир», а смерці — смяротнае пакаранне. Адно аднаму, як сведчыць гісторыя, не перашкаджае.

Сяргей Нікалюк
«Новы Час»

ІДЭЯ РПЦ

«МЫ ДОЛЖНЫ ВЗРАЩИВАТЬ В СЕБЕ РАБА»

Есть статьи, которые не нуждаются в наших комментариях. К визиту патриарха Кирилла в Минск публикуем фрагменты статьи протоиерея Алексея Чаплина, который без экзистенциальных объяснений, почему православный обязан быть рабом «Царя, Государства, судьи, своего начальника, чиновника, полицейского».

«Главная проблема современного Православия и, собственно говоря, России (потому что России нет без Православия) — это то, что мы разучились быть рабами. Христианство — это религия сознательного и добровольного рабства.

Рабская психология — это не какой-то скрытый подтекст, а норма мироощущения для православного христианина. Всё современное общество поклоняется идолам социальных прав и свобод. И только Православная Церковь упорно утверждает, что человек — это бесправный раб Божий.

Поэтому так неуютно себя чувствует современный «свободолюбивый» человек в православном храме, где всё проникнуто архаикой рабства. Как диссонирует для его уха обращение к священноначалию «Святой Владыко», «Ваше Высокопреосвященство», «Ваше Святейшество», «ис полла эти Деспота» (многолетие епископу), а тем более постоянное

именование христианами себя в молитвах, «рабами Божиими».

Что стоит за понятием «рабство Божие», нам раскрывает Евангелие. Раб ничего не имеет своего. Он живет только милостью своего Господина, Который, «посчитавшись» с ним, находит его либо добрым рабом, исполняющим Его повеления и достойным еще большей милости от своего Владыки, либо лукавым и ленивым, достойным строгого взыскания»...

«СССР смог восстановиться в пределах Российской империи только благодаря потенциалу рабской психологии»

Итак, наши критики правы — мы очень удобная религия для государства. Поэтому христианство и создало великие империи. Ибо только православные рабы способны на великий подвиг самопожертвования во время войны и мира. Даже СССР смог восстановиться в пределах Российской империи, только благодаря потенциалу рабской психологии, еще по инерции

сохранявшейся от Православия на подсознательном уровне в русском народе.

Сегодня Россия вновь мечтает о великодержавности. Но для православного сознания историческое Российское величие основывалась исключительно на трех китах: Православие, Самодержавие, Народность.

Святитель Феофан Затворник в свое время пророчески говорил, что, «когда ослабеют или изменятся сии начала, русский народ перестанет быть русским». Однако следует добавить, что эти начала могут жить исключительно в народе — рабе Божьем. Именно в рабском служении русского народа Богу, Его Церкви, Его помазанникам, царям и архиереям, кроется тайна величия исторической России.

Но где найдешь сегодня даже лукавых рабов? Мы, называющие себя православными, представить себе не можем, насколько мы разные по мировосприятию с верноподданными нашими предками. И разница кроется в том, что из нас революционеры-демократы всё же по капле окончательно выдавили рабское сознание.

В нас настолько вдолбили, что рабы не мы и мы не рабы, что

самая суть христианства для нас стала чуждой. С отречением от Самодержавия мы отреклись от принципа, что всякая власть от Бога и провозгласили, что власть от народа»...

Рабское сознание дает возможность нам правильно относиться и к часам Патриарха

«Если для нас, православных, священноначалие есть образ Божий, если мы в его власти чтим власть Самого Христа, то как мы можем требовать отчета от архиерея, которого именуем Владыкой из-за власти «вязать и решить» нашу посмертную участь? Разве раб может требовать отчета от Царя?

Мы всё время боимся, что священноначалие нас может обмануть или предать. Но разве не свидетельствует эта подозрительность о нашем неверии, что Бог в Церкви? Как не может быть тело без главы, так и не может быть Церковь без Бога.

Рабское сознание дает возможность нам правильно относиться и к часам (Vreguet за 30 тысяч долларов — прим. «Салідарнасці») Патриарха (если таковые вообще существовали), и к дорогим иномаркам священноначалия. Для раба престиж Господина — это его личный престиж.

Для христианина должно быть униженным, что у архиерея машина хуже, чем у светских правителей.

Лучше ходить самому пешком, чем видеть Предстоятеля Церкви едущим на трамвае (как, например, ныне почивший Патриарх Сербский Павел). О горе Сербии! О унижении для всего Православия, когда князь Церкви страны, именуемой себя православной, пользуется общественным транспортом. Суть доступности Патриарха и вообще архиереев не в том, что его можно подкараулить по дорогам храмилилично написать письмо на его электронный ящик, а в возможности участия в архиерейском Богослужении, где епископ возносит за всех нас свои молитвы»...

Для того чтобы постичь истину, мы должны перестать «включать мозги» и начать на деле себя мнить ничем и звать никем. Одним словом, мы должны возвращать в себе раба.

P.S. «Салідарнасці»: Эта статья была опубликована в православном журнале «Благодатный огонь» ровно 2 года назад. За это время РПЦ никак не отреагировала на тезисы Алексея Чаплина. Молчание — знак согласия? (скарочана)

<https://gazetaby.com>

БЕЛАРУСЬ – РАСІЯ

ЗА ДЕСЯТЬ ЛЕТ – \$ 106 МЛРД ДОТАЦИЙ

«Марионеточный» режим Лукашенко за 10 лет получил \$ 106 млрд российских дотаций. Кто тут чья марионетка?

Тема потери суверенитета Беларуси в последнее время часто фигурирует в СМИ и даже звучит и из уст высокопоставленных политиков.

Имеет ли Россия виды на Беларусь и чего в реальности стоит опасаться? Это вопросы обсуждали эксперты во время круглого стола «Российская гибридная агрессия и устойчивость постсоветских стран» в Минске. Дискуссия получилась жаркой.

— Российская политика за последние четыре года утратила какую-то связь с реальностью, — отметил руководитель аналитического центра Belarus Security Blog Андрей Поротников. — Мы видим новые вызовы и новую опасность. При этом надо учитывать, что политика России в отношении разных государств очень гибкая, адаптивная, и для каждой страны у нее формируются свои механизмы российского влияния. Мы должны понять, как на это реагировать...

«Россия применяет силу в тех странах, где цветные революции происходят с целью интеграции в западные структуры»

Политолог Валерий Карбалевиц не соглашается с тезисом, что Россия планирует полное подчинение Беларуси.

— Я думаю, что всё несколько сложнее, — считает эксперт. — Обратите внимание, как Россия относилась к цветным революциям на постсоветском пространстве. В тех странах, где цветные революции происходили под антироссийскими лозунгами, при активной поддержке Запада и с целью интеграции в западные структуры — тут Россия действовала жёстко, применяя силу. Это мы видели на примере Грузии, Украины.

Но есть и другие примеры, как например, свержение власти в Кыргызстане в 2010 году и смена власти революционным путем в 2018 году.

— Россия отнеслась к этому достаточно спокойно, — напоминает Валерий Карбалевиц. — Именно потому, что не стоял вопрос о смене геополитической ориентации. И в этом смысле, возможно, это какой-то прогноз и для Беларуси в случае неких таких подобных событий.

Также, по мнению политолога, следует учитывать еще один важный момент: на чем зиждется российское влияние на постсоветском пространстве. Это поддержка авторитарных режимов.

— Поскольку на постсоветском пространстве доминирует авторитарные режимы, то логична их ориентация на

Россию и логично влияние России на эти режимы. И тут в Беларусь — это просто классика такого подхода — поясняет Валерий Карбалевиц. — Поэтому когда Лукашенко выбирает между какими-то угрозами — с одной стороны, угроза российского информационного влияния, а с другой стороны, угроза демократизации, влияние независимых СМИ, — то Лукашенко в таком случае душит независимые СМИ, а к российским относится достаточно лояльно.

«Главная угроза для независимости Беларуси — это Лукашенко и мы сами»

Со своей стороны социолог Сергей Николюк вспомнил недавнее обещание Лукашенко раздать всем белорусам оружие, чтобы они смогли защищать свою не зависимость. Вот только, по мнению эксперта, защищать они будут вовсе не независимость.

— Надо трезво смотреть на то, что происходит в Беларуси. Еще когда существовал НИСЭПИ, он в 2015 году спросил белорусов, как же они будут реагировать, если произойдет агрессия с Запада или с Востока. Так по данным, агрессии со стороны России сопротивлялись бы с оружием в руках 19%, стремились бы приспособиться 53%, а приветствовали бы эти изменения 12%. Вот это то ядро внутри белорусского общества, которое даже будет радо таким

событиям, — поясняет Сергей Николюк. Данные по агрессии со стороны войск НАТО также красноречивы. Сопротивлялись бы с оружием в руках 31% белорусов, старались бы приспособиться 46%, приветствовали бы 6%.

— Понятно, что это определенная декларация, — отмечает социолог. — Но сегодня главная характеристика белорусского общества — это раскол на большинство и меньшинство. Так вот наше большинство — пророссийское. Это социальная периферия, люди, с низким уровнем образования, пожилые, живущие в сельской местности и малых городах. Но главная проблема в том, что белорусская власть опирается на это большинство. И вот именно это не оставляет будущего для Беларуси.

Что будет в случае агрессии с любой стороны? — задается вопросом эксперт.

— Понятно, что Запад не будет подбирать нашу периферию, а вот с Востока ее как раз могут и подобрать, — уверен Сергей Николюк. — И вот поэтому, балансируя и не опираясь на активное и более модернизированное меньшинство, наша власть и составляет главную угрозу для независимости Беларуси...

(скорочана)
Анастасия Зеленкова
<https://gazetaby.com>

БЕЛАРУСЬ – ЗАХАД

«ТАК СТОИТ ЛИ УДИВЛЯТЬСЯ?..»

Политический обозреватель с помощью притчи из романа классика объяснил Лукашенко, кто виноват, что молодежь не хочет оставаться в Беларуси, что белорусских юношей и девушек манит „загнивающий“ Запад.

На встрече со студентами в Гродно 19 октября президент заявил, что его тревожит «стремление молодых людей получить высшее образование за рубежом».

«Официальный лидер прав, когда говорит, что у Беларуси — выгодное географическое положение и что это создает хорошие условия для заработка людей, экономического развития, — пишет Александр Класковский на сайте naviny.by. — Я бы добавил: белорусы

— нация с крепкой трудовой моралью, которую не разрушили десятилетия советского строя.

Но почему же тогда мы отстаем от соседей, других постсоветских и посткоммунистических государств?

В одном из романов белорусского классика Владимира Короткевича есть притча о том, как бог делил земли между народами. И вот, дав белорусам ну исключительно райский уголок, спохватился: «А чтобы не чересчур вы

перед моим раем гордились, дам я вам наихудшее во всем свете начальство. Оно вам того рая немного поубавит...»

Впрочем, если серьезно, то белорусскому электорату нечего пенять ни на бога, ни на черта. Нынешнего президента избрали в 1994-м на относительно свободных выборах. Избрали человека, пообещавшего вернуть светлое прошлое, советский распределительный рай, который при небольшом выборе благ многих грел низкими ценами и спасительной (не надо рвать жилы) уравниловкой.

Пока можно было эксплуатировать советскую индустриальную базу и получать большие субсидии от России,

белорусы по меркам постсовка и впрямь жили припеваючи. Но потом белорусское чудо быстро скисло.

С начала нынешнего десятилетия страна фактически топчется на месте. То девальвация, то экономический кризис. Средняя зарплата все никак не доползет до несчастной тысячи рублей, в то время как у литовцев во втором квартале она составила в пересчете 2286, у латышей — 2476, у эстонцев — 3258, у поляков в августе — 2749 рублей (данные Tut.by).

Причем речь идет не о самых богатых странах ЕС. Так стоит ли удивляться, что белорусских юношей и девушек манит „загнивающий“ Запад?»

“Салідарнасць”

РАСКОЛ

ПРАВАСЛАЎНАЯ ТРАГЕДИЯ

Ці здольная РПЦ зрабіць тое, да чаго заклікае паству, — пакаяцца?

«Святы Сінод Рускай праваслаўнай царквы вырашыў перапыніць еўхарыстычныя зносіны з Канстанцінопальскім патрыярхатам», — такі вынік пасяджэння Святога Сіноду ў Мінску. Прынамсі, так сказаў старшыня аддзела знешніх царкоўных сувязяў Маскоўскага патрыярхату мітрапаліт Валакаламскі Іларыён. Менавіта такім чынам РПЦ адрэагавала на намер Усяленскага патрыярха надаць аўтакефалію Украінскай праваслаўнай царкве. Масква не згодная з вывадам з-пад кантролю вялікай часткі «сваёй» паствы.

Што азначае «перапыненне еўхарыстычных зносінаў»? Яно азначае, што святары РПЦ прыпыняюць памінанне патрыярха Канстанцінопальскага ў набажэнствах Рускай праваслаўнай царквы. Вернікам і шараговым святарам не дазваляецца здзяйсняць службы са святарамі Усяленскага патрыярхату і наведваць храмы гэтага Усяленскага патрыярхату.

Сапраўды, гэта азначае раскол праваслаўнай царквы. РПЦ дэманстратыўна і нахабна парушыла 15-е правіла Двухразовага сабору 861

года. Гэтае правіла накіравана супраць раскольнікаў і забараняе спыняць памінанне патрыярха нават у выпадку рэальных кананічных злачынстваў з яго боку — да таго моманту, пакуль ён не будзе асуджаны паўнамоцным саборам епіскапаў. «Калі які-небудзь прэсвітэр або біскуп, або мітрапаліт адважыцца адступіць ад зносінаў са сваім патрыярхам і не будзе ўзносці імя яго па вызначаным і ўсталяваным чыне, у Божым таемнадзеянні, але, перш Саборнага абвяшчэння і здзейснага асуджэння яго, учыніць раскол, — Святы Сабор вызначыў быць зусім чужым усякага святарства», — кажа пастанова Двухразовага сабору.

Варта зазначыць, што гэтая пастанова была прынятая, калі РПЦ (і Масквы ўвогуле) яшчэ і ў праекце не было.

Такім чынам, чальцы Святога Сіноду РПЦ на чале з патрыярхам Кірылам свядома парушылі адзін з асноўных законаў праваслаўя, і ўсе яны павінны быць пазбаўленыя сану і адданыя анафеме як раскольнікі. Фактычна, з гэтага моманту патрыярха Кірыла няма, а ёсць грамадзянін Гундзяеў Уладзімір Дзмітрыевіч, які незаконна носіць

патрыяршыя рызы.

Гэта азначае, што ўсе дзеянні ў храмах РПЦ і здзейсненыя іх святарамі, будучы несапраўднымі. Хрышчэнне, адпяванне, святое прычасце — не маюць моцы, бо Святы Дух спускаецца на паству праз святара. А калі святар зрынуты з сану і пракляты як раскольнік?

У найбольш апантаных праваслаўных ужо ўзнікла дылема: дзе маліцца ў Мінску, калі праваслаўных храмаў, апроч РПЦ, амаль няма? Бо, паводле царкоўных законаў, той, хто моліцца з раскольнікам, сам аўтаматычна становіцца раскольнікам.

Беларусам дык увогуле падкінулі загадку. Усясветны патрыярх сярод іншага пастанавіў «адклікаць прававыя абавязацельствы па Саборным Пасланні 1686 года», згодна з якім Кіеўская мітраполія, што знаходзілася да таго ў складзе Канстанцінопальскага патрыярхату, перадавалася пад кіраванне Маскоўскага патрыярха. Па стане на 1686 год да Кіеўскай мітраполіі адносілася і тэрыторыя цяперашняй Беларусі. Паводле літары закону, і нашы землі лічацца вернутымі ва ўлонне Канстанцінопальскай царквы.

Шчыра кажучы, спадара Гундзяева можна зразумець. Нехта падлічыў, што аўтакефалія для Кіева пагражае

РПЦ стратай 13 мільярдаў долараў ахвяраванняў штогод. Не кажучы ўжо пра царкоўную маёмасць (якая, паводле ўкраінскіх законаў, належыць дзяржаве) — адна Кіева-Пячорская Лаўра бясцэнная. Такія грошы могуць знесці дах каму заўгодна.

Найбольш разумныя прадстаўнікі праваслаўя ва ўсялякім крызісе бачаць і акно магчымасцяў. Знакаміты дыякан Андрэй Кураеў кажа, што ні адна з памесных праваслаўных царкваў не падтрымае РПЦ і не перапыніць зносіны з Канстанцінопалем. «Значыць, па логіцы канону, яны таксама павінны быць для нас як адлучаныя, — разважае Кураеў. — Так мы застанемся ў адзіноце». Каб пазбегнуць поўнай ізаляцыі, РПЦ давядзецца даць новую трактоўку канонаў — аб межах царкоўнай еднасці, дысцыпліны і таму падобным. А паколькі выкруціцца будзе надзвычай цяжка, РПЦ чакае маштабная багаслоўская дыскусія. «А гэта — пачатак рэфармацыі»...

Але варта ўсвядоміць адно — на нашых вачах робіцца гісторыя. Гісторыя, якой будучы ставіць помнікі, вакол якіх будучы гуляць нашы дзеці. Памацайце яе рукамі!

Сяргей Пульша
“Новы час”